

.....

O duševnem zdravju v razpravah o generacijski obnovi in izzivih prihodnosti evropskega kmetovanja

Duška Knežević Hočevar, ZRC SAZU

duska.knezevic@zrc-sazu.si

NAMESTO UVODA: SafeHabitus

Razprave v 5 fokusnih skupinah

V9: Kako naj bi izgledala kmetija, ki jo želite predati naslednji generaciji?

V10: Kateri dejavniki – poleg naštetih.. – danes najbolj oblikujejo delovne pogoje v kmetijstvu?

V11: Kateri dejavniki bodo v prihodnosti vplivali na delovne pogoje v kmetijstvu in kako (pozitivno/negativno)?



1.



1. POGOJEVANA KONTINUITETA: Preseganje bremena zapuščine in upanje na boljše

ŽIVLJENJE, KI GA JE VREDNO ŽIVETI!

Ona#1 (AT): *"... dokler ni popolnega obupa... ostaja pozitivno razmišljanje o prevzemu kmetije."*

Ona (IE): *"Všeč bi mi bilo, če jim ... ne bi bilo treba skrbeti za vse, za kar skrbimo mi."*

Kmetija tudi kot simbolna projekcija čustvene vzdržnosti.

2.



2. Nevidna dela: Spol, skrbstvena dela in meje avtonomije

Izrazita spolna obremenjenost delovnega vsakdana na kmetiji..

Ona#2 (AT): *“Porodniški dopust v kmetijstvu je skoraj nemogoče izvesti, saj delo nikoli ne počiva.”*

DVOJNI PRITISK: čustvena in logistična preobremenjenost in psihološka nevidnost teh bremen v obstoječi kmetijski politiki.

3.

3. KRONIČNI STRES:

Izbris mej med delom in zasebnim življenjem

Kmetovanje je **POKLIC, KI TE CELEGA POGOLTNE.**

Ona (SI): *“Ni ravnotežja med delom in življenjem, ker sta v kmetijstvu neločljivo prepletena.”*

Sezonski vrhunci, stalna oskrba živine in pripravljenost na vremenske spremembe, osamljenost, vodijo do trajne obremenitve.

Gre za **strukturno stanje**, v katerem ni prostora za psihološko obnovo.

On (IE): *“So dnevi, ko ne vidiš nikogar.”*





4. TEHNOLOŠKE OBLJUBE, PSIHOLOŠKI PRITISKI

Digitalizacija in robotizacija kot razbremenitev telesnega dela in **psihološki pritisk** zaradi dragih investicij in kognitivne preobremenjenosti.

On (EE): *“Današnje kmetijstvo je bolj mentalna telovadba kot pa fizično delo.”*

Martina (IT): *“... nujna je podpora kmetijskih senzorjev, UI, nenehno učenje.”*

Ona (PL): *“So nevarnosti, povezane z UI.”*

Tehnologija kot vir upanja in stresa.

5.



5. DRUŽBENI PRITISKI IN MORALNA POŠKODBA

Občutek nepravilne družbene stigmatizacije, zlasti glede obtožb v povezavi z dobrobitjo živali in okoljem.

Ona#1 (AT): *“Nekoč so otroci v šoli ponosno povedali, da prihajajo s prašičje farme. Danes jih je sram.”*

Občutek moralne krivice – družba od kmetov pričakuje vse, a jih obenem pogosto zavrača.

6.

6. NA POTI H KOLEKTIVNI DUŠEVNI KREPITVI: Skupnostne in strukturne spremembe

Prepoznana MOČ kmetijskih skupin, skupnosti, medsebojne podpore in izmenjave znanja.

Pozivi h kooperativnem delu, izmenjavi izkušenj in večgeneracijskem sodelovanju - kolektivna psihološka krepitev.

On (PL): *“Pomembno je ustvarjati skupine in skupnosti, ki so koristne, prijazne in pripravljene pomagati.”*



ZAKLJUČEK

PARADOKS: kmetijstvo je izbran in cenjen način življenja, hkrati pa kraj čustvene obremenitve.

DUŠEVNO ZDRAVJE kot posledica spolno obremenjenih, ekonomsko nestabilnih in politično negotovih okoliščin kmetovanja.

VZDRŽNO KMETIJSTVO mora biti tudi **DUŠEVNO VZDRŽNO**, tj. *“kraj, ki je vreden prevzema.”*





.....

HVALA ZA POZORNOST

.....

www.omra.si

Sofinancer
projekta



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Predstavitev je bila pripravljena v sklopu projekta PoljaMoči in Raziskovalnega programa „Raziskave o duševnih stiskah in dobrem počutju“ (P5-0439, ARIS).